

Dahilî İstihlâk Vergisi Kanunu ile bu kanuna müzeyyel 26.V. 1934 tarihli ve 2448 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Maliye, Gümrük ve İnhisarlar ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/779)

T. C.

Başvekâlet

22 . II . 1954

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2750, 6 - 577

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

12 Haziran 1930 tarihli ve 1718 sayılı Dahilî İstihlâk Vergisi Kanunu ile bu kanuna müzeyyel 26.V. 1934 tarihli ve 2448 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 19. II. 1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyihalarımın ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

MUCİP SEBEPLER LÂYİHASI

1718 sayılı Dahilî İstihlâk Vergisi Kanununa ek 2448 sayılı Kanunun birinci maddesinin «A» fıkrası ile, vaktiyle tasfiye edilmiş, temizlenmiş akar yakıtların ithal dolayısıyla alınmakta olan vergilerin verimini düşürmemek maksadıyla hampetrol-kiloda 10 kuruş gibi mâni Gümrük Resmi bünyesinde bir İstihlâk Vergisine tâbi tutulmuştu.

Aynı maksatla ve 1718 sayılı Kanunun 2414 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesi ile dâhilde istihsal olunan benzin ve benzerleri ile gaz yağı ve benzerleri kiloda 8 kuruş İstihlâk Vergisine tâbi tutulduğu halde, 1718 sayılı Kanuna ek 2448 sayılı Kanun ve tadilleri ile ithal olunan benzin ve benzerleri kiloda 7,5 kuruş İstihlâk Vergisine tâbi tutulmuş, ithal olunan gaz yağı ve benzerleri ise bu verginin şümülü dışında bırakılmıştır.

Ham petrolün, ihtiva ettiği hafif yağlar nispetine göre kademeli şekilde tertip edilmiş Gümrük Resminden başka, ağır bir ithal İstihlâk Vergisine tâbi oluşu ve bu maddeden elde edilen en kıymetli mahsullerin içeride farklı yüksek miktarlarda İstihlâk Vergisine tâbi bulunuşu dolayısıyla 1934 yılından beri memleketimize ham petrol ithal edilmediği gibi dâhilde de tasfiyehane kurulamamıştır.

İhdas edildiği günlerin malî ve iktisadi şartları ile müdafaası mümkün bulunan bu durumun bundan böyle devamı uygun görülmemektedir.

Filhakika halen tasfiye edilmiş ve temizlenmiş akar yakıt ithalâtı için harice yılda vasati olarak (100) milyon Türk lirasını mütecevaz bir meblâğa tekabül eden döviz ödemekteyiz. Yapılan hesaplara nazaran muhtaç olduğumuz mamul akar yakıtları, ham petrol ithal ederek dâhilde tasfiye suretiyle elde ettiğimiz takdirde bu mevzu masruf döviz tasarrufumuz % 30 dan fazla olacak başka bir ifade ile bugün bu maksada karcadığımız dövizle bugün elde ettiğimiz akar yakıtın % 50 fazlasını temin edebileceğiz.

Akar yakıtta olan ihtiyacımızın günden güne gösterdiği artış göz önünde bulundurulursa bu

tedbirin. bilhassa ehemmiyet ve zaruret kesbettiğini ifade etmek yerinde olur.

Bundan başka, memleketimizdeki kaynaklardan akar yakıt istihsaline başlanmış olması ve bu istihsalâtı yeniden nizamlamak üzere yeni bir Petrol Kanununun hazırlanıp Büyük Millet Meclisine takdim edilmiş bulunması dolayısıyla hâsıl olan yeni durum, bu maddelerden alınan vergiler bakımından da gözden geçirilerek, Petrol Kanununun istihdaf ettiği maksatların tahakkuku nu teshil ve tesri etmek üzere gerekli tedbirlerin alınması lâzımgelmektedir.

Bu lâyiha bu iki maksadı birlikte tahakkuk ettirmek üzere hazırlanmış bulunmaktadır...

Bu izahattan da anlaşılmalı olacağı gibi, memleketin ihtiyacı olan akar yakıtlar dâhilden tedarik edildiği nispette bu maddelerin yalnız ithal edilenlerine munhasır bulunan vergi ve resimlerin alınmaması dolayısıyla Devletin bir gelir kaybı olacaktır. Hem bunun kısmen telâfisi ve hem de dahilî istihsalâtın mümkün merteye himayesi maksadıyla Büyük Millet Meclisine takdim edilmiş bulunan yeni gümrük tarifesinin akar yakıtlara mütedair pozisyonlarında sipesifik olarak tesbit edilmiş bulunan gümrük resimlerinden ağır maden yağları ve tortulara - Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması ile konsolide edilmemiş olanlara - ait hadlerin en yakın tam adedlere irca olunacak şekilde yükseltilmesi mümkün ve lüzumlu görülmektedir.

Lâyihanın birinci maddesi ile gaz yağı ve benzerleri dâhilde imalleri dolayısıyla de vergi dışında bırakılmakta ve benzin ve benzerleri gerek ithal gerekse dahilî imalâtta kiloda aynı miktarda resme tâbi tutulmaktadır.

İkinci madde ile belli vasıftaki bir ham petrol nev'inin ithali de dahilî istihsalâtta olduğu gibi verginin şümulü dışına çıkarılmaktadır.

Lâyihanın son iki maddesi mûtat yürütme hükümleridir.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No : 1/779

Karar No : 46

25 . II . 1954

Yüksek Reislîge

Dahilî İstihlâk Vergisi Kanunu ile bu kanuna müzeyyel 26 . V . 1934 tarihli ve 2448 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası, encümenimizce, Maliye ve Gümrük ve İnhisarlar vekâletleri temsilcilerinin de iştirakiye tetkik ve müzakere olundu.

Esbabı mucibe lâyihasında derpiç olunan sebepler ve Hükümet temsilciledinin verdiği izahat muvacehesinde :

Memlekete ham petrol ithali ile bunların dâhilde tasfiyesini temin edecek hükümleri ihtiva eden bu lâyihanın aynen kabulüne ittifakla karar verilmiştir.

Tercihan ve müstaceliyetle görüşülmesi temennisiyle ve havalesi gereğince Gümrük ve İnhisarlar Encümenine tevdi buyurulmak üzere

Yüksek Reislîge sunulur.

Maliye Encümeni Reisi

Amasya

H. Koray

Kâtip

Diyarbakır

M. R. Bucak

Erzurum

S. Erduman

Kacaeli

L. Tokoğlu

Niğde

H. Arıbaş

Yozgad

F. Nizamoğlu

Seyhan

Z. Akçalı

Siird

C. Yardım

Zonguldak

R. Sivişoğlu

Mazbata muharriri

Zonguldak

Fehmi Açıksöz

Çorum

Ş. Gürses

Eskişehir

Muhtar Başkurt

İmzada bulunamadı

Mardin

Abdülkadir Kalav

İmzada bulunamadı

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

Gümrük ve İnhisarlar

Encümeni

Esas No. 1/779

Karar No. 11

27 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

25 . II . 1954 tarihinde encümenimize havale edilmiş olan, «Dahilî İstihlâk Vergisi Kanunu ile bu kanuna müzeyyel 26 . V . 1934 tarihli ve 2448 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası» Hükümet mümessillerinin de iştirakiyle müzakere edildi.

Netice : Lâyihanın birinci maddesi ile gaz yağı ve benzerlerinin dâhilde imalleri dolayısıyla de vergi dışında bırakılmakta ve benzin ve benzerlerinin gerek ithal gerekse dahilî imalâtta kiloda aynı miktarda resme tâbi tutulmakta olduğu, ikinci madde ile belli vasıftaki bir ham petrol nev'inin ithali de dahilî istihsalâtta olduğu gibi verginin şümulü dışına çıkarılmakta olduğundan encümenimiz lâyiha-

nın aynen kabulüne ittifakla karar vermiştir. Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Gümrük ve İnhisarlar

Encümeni Reisi

Bu M. Muharriri

Trabzon

Samsun

M. Goloğlu

H. Uzer

Kâtip

Yozgad

Bordur

Elâzığ

H. Üçöz

M. Erkazancı

H. A. Yöney

Gaziantep

Kırşehir

S. İnal

E. Kaman

İmzada bulunamadı

Afyon K.

Tokad

B. Oynaganlı

M. Özdemir

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

k

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/779

Karar No. 150

8 . III . 1954

Yüksek Reisliğe

12 Haziran 1930 tarihli ve 1718 sayılı Dahilî İstihlâk Vergisi Kanunu ile bu kanuna müzeyyel 26 . V . 1934 tarihli ve 2448 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 22 . II . 1954 tarihli ve 6/577 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Maliye, Gümrük ve İnhisarlar encümenleri mazbataları ile birlikte Encümenimize havale edilmiş olmakla Maliye Vekâleti mümessili hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihasının esbabı mucibesinde yazılı ve Hükümet temsilcisi tarafından da verilen izahata göre bu lâyiha ile memleketimizde ham petrolden akar yakıt istihsaline imkân verilme-

si ve bu suretle akar yakıt ihtiyaçlarımıza masraf dövizde % 30 nispetinde bir tasarruf temini istihdaf olunmuştur. Filhakika bugün ithal edilen ham petrolün tâbi bulunduğu kiloda (10) kuruş raddesindeki Dahilî İstihlâk Vergisi tam mânasiyle mâni bir tarife karakterinde bulunduğu gibi, ithal edilen gaz yağı İstihlâk Vergisine tâbi tutulmadığı halde bu maddenin dâhildeki istihsal ve satışının kiloda (8) kuruş raddesinde bir İstihlâk Vergisine tâbi bulunuşu, ayrıca ithal olunan benzin ve benzeri akar yakıtlar ithalde kiloda (7,5) kuruş İstihlâk Resmine tâbi iken bu maddelerin dâhilde istihsal olunanlarının kiloda (8) kuruş İstihlâk Resmine tâbi tutuluşu gerek dahilî kaynaklardan elde edilen gerekse hariçten getirilecek olan

ham petrolden tasfiye suretiyle akar yakıt istihsalini imkânsız bulundurmaktadır. Lâyiha ithal olunacak ham petrolün belli bir nev'inden kiloda (10) kuruş raddesindeki İstihlâk Resmini kaldırıp, hafif yağ nispeti yüksek olanlarda bu vergiyi (5) kuruş indirerek ve gaz yağı, benzin ve benzerlerinden alınmakta olan Dahilî İstihlâk Vergisini ithalât ve dahilî imalât için bir seviyede birleştirerek, dahilî imalât için gayrimüsaait olan durumu bertaraf etmek istemektedir.

Bu manzarası ile lâyiha yeni Petrol Kanununun da tamamlayıcısı olarak kabul olunabilir.

Encümenimiz Hükümetçe derpiş olunan mucip sebepleri de yerinde görerek lâyihayı Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul etmiştir.

Lâyiha tercihan ve müstacelen görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislîğe sunulur.

Reis	Reis V.
Rize	İstanbul
İ. Akçal	H. Hüsman

Bu Maz. Muharriri

Konya
M. A. Ülgen
Bolu
M. Güçbilmez

Ankara
M. Ete
Gazianteb
E. Cenani

İmzada bulunamadı.

İstanbul
S. Oran

İstanbul
F. Sayımer
İmzada bulunamadı.

İzmir
B. Bilgin

Kastamonu
H. Türe
İmzada bulunamadı.

Kırklareli
Ş. Bakay
Muğla
N. Özsan

Kırşehir
R. Özdeş
Ordu
R. Aksoy

Siird
M. D. Süalp

Trabzon
S. F. Kalaycıoğlu
İmzada bulunamadı.

Zonguldak
H. Balık

Rize
O. Kavrakoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

12 Haziran 1930 tarihli ve 1718 sayılı Dahilî İstihlâk Vergisi Kanunu ile bu kanuna müzeyyel 26 . 5 . 1934 tarihli ve 2448 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 12 Haziran 1930 tarihli ve 1718 sayılı Dahilî İstihlâk Vergisi Kanununun 2414 sayılı Kanunla değişik ikinci maddesi aşğıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 2. — Dâhildeki membalardan istihsal veya hariçtetn ithal edilen 270 hararet derecesinden evvel takattur eden hafif yağları muhtevi tasfiye edilmemiş temizlenmemiş içerisine katık ilâve edilmemiş tabii ham akar yakıtları ve madenî yağları tasfiye, tathir suretiyle veya sair muamelelerle petrol mahsulleri istihsal edenlerden istihsal ettikleri İthalât Umumi Tarifesi'nin 695 numarasının «B» pozisyonunda tarif edilen benzin ve benzerlerinin beher kilosu için 7,5 kuruş İstihlâk Resmi alınır.»

MADDE 2. — 1718 sayılı Dahilî İstihlâk Vergisi Kanununa müzeyyel 26 . V . 1934 tarihli ve 2448 sayılı Kanunun birinci maddesinin

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

12 Haziran 1930 tarihli ve 1718 sayılı Dahilî İstihlâk Vergisi Kanunu ile bu kanuna müzeyyel 26 . V . 1934 tarihli ve 2448 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

IIü.

B. E.

«A» ifaretli fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«A) İthalât Umumi Tarifesinin 695 numarasının A/3 pozisyonunda yazılı maddelerden 5 kuruş,»

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Gümrük ve İnhisarlar vekilleri me-murdur.

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	
Devlet Vekili	Adliye Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
<i>K. Yılmaz</i>	<i>E. Menderes</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
<i>F. Köprülü</i>	<i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili	Nafia Vekili
<i>R. S. Burçak</i>	<i>K. Zeytinoğlu</i>
İkt. ve Ticaret Vekili	Sih. ve İç. Mua. Vekili
<i>Fethi Çelikbaş</i>	<i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
Güm. ve İnh. Vekili	Ziraat Vekili
<i>E. Kalafat</i>	<i>N. Ökmen</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
<i>Y. Üresin</i>	<i>H. Erkmen</i>
İşletmeler Vekili	
<i>S. Yırcalı</i>	

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.